

Μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως των πεσόντων στη Μικρασιατική Καταστροφή στη Μητρόπολη Θεσσαλιώτιδος

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων



Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων κ. Τιμόθεος, την Κυριακή 22 Σεπτεμβρίου 2024, προ της Απολύσεως της Θείας Λειτουργίας στον Ιερό Ναό Αγίας Παρασκευής Φαρσάλων, τέλεσε ιερό μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως πάντων των πεσόντων πατέρων και αδελφών μας κατά την μικρασιατική καταστροφή. Το ιερό μνημόσυνο τελεί ο Σύλλογος Μικρασιατών επαρχίας Φαρσάλων.

Εκ μέρους του Συλλόγου ο κ. Μανταλιάς Κωνσταντίνος, υποψήφιος Διδάκτωρ ΕΚΠΑ, ανέφερε:

Σεβασμιώτατε Άγιε Μητροπολίτη Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων,

Σεβαστοί πατέρες,

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε και κύριε Πρόεδρε του Δημοτικού Συμβουλίου,
Κυρίες και κύριοι αντιδήμαρχοι και δημοτικοί σύμβουλοι,
Αξιότιμη κυρία πρόεδρε του Συλλόγου Μικρασιατών κυρία Κοντοπούλου,
Περιούσιε του Θεού λαέ,

Στη μνήμη όσων χάθηκαν και στη μνήμη όσων ήρθαν εδώ βασανισμένοι, ξεχασμένοι, για να μας εξιστορήσουν τα όσα πραγματικά έγιναν εκεί, στη δική μας αξέχαστη Ανατολή, προσφέραμε αυτό το μνημόσυνο από την καρδιά μας.



Σαν φέτος κλείνουν 100 χρόνια προσφυγιάς, απομάκρυνσης και ορφάνιας από την πατρογονική εστία σχεδόν ενός εκατομμυρίου Μικρασιατών και εγκατάστασης στην μητέρα Ελλάδα. Η ακούσια αποχώρηση από την πατρίδα συνοδεύεται από έντονα συναισθήματα. Κι αυτό διότι η πατρίδα παρουσιάζεται να μην είναι παρά ο τόπος που κάποιος ζει, έχει πεθαμένους προγόνους, είναι το προϊόν του μόχθου του, οι προσδοκίες του, όπου εξελίσσεται μια καθημερινότητα με τα μικρά και τα μεγάλα της αιτήματα.

Και πως έγινε αυτή η εγκατάσταση και υποδοχή; Για τους παλαιοελλαδίτες οι άνθρωποι αυτοί δεν ήταν τίποτα άλλο εκτός από ενεργός κίνδυνος. Πολίτες και

πολιτεία έδειξαν το πιο σκληρό τους πρόσωπο στους κυνηγημένους αδελφούς τους. Η πρωτεύουσα έχει γεμίσει κόσμο, τον κόσμο της «νέας Ελλάδας», στην ειρωνική του αντιστροφή: «Πλήθος ανάκατο, κόσμος απ' όλες τις μεριές του Ελληνισμού, παλαιοελλαδίτες και προσφυγιά, όλη η ναυαγισμένη Ανατολή σέρνεται στους δρόμους πανάθλια κουρελιασμένη», όπως αναγράφει ο Πετσάλης.



Χαρακτηριστική είναι η εικόνα που επικρατούσε σύμφωνα με τον Παναγιωτόπουλο στο βιβλίο του Αστροφεγγιά: «Κατάχαμα, σε μια κουρελιασμένη κουβέρτα, ένας γέρος βογγούσε* το αγγόνι καθόταν στο πλάι του* έν' αγόρι ίσαμε τεσσάρω χρονώ, ένα πεινασμένο παιδί που του ζητούσε ψωμί — όλο κι όλο αυτό ξεγλίτωσε από μια ευτυχισμένη φαμίλια. Μια γυναίκα παραπέρα δερνόταν ήταν ξεστηθιασμένη κι αλλοσούσουμη, με τα χέρια πρησμένα, με τα μάτια φουσκωμένα γεμάτα δάκρυα, κι άλλο δεν έκανε από το να χτυπιέται σα νάταν όλη μια θύμιση πονεμένη, ολότελα μοναχή μέσα σε κείνη την ανθρωποσύναξη». Ένα κοριτσάκι έπλερο ακόμα, προστάτευε τα ορφανά του αδέρφια, τα μικρότερα· μπορούσε και να τους τραγουδεί κι ήταν το τραγούδι του μοιρολόγι κ' ήταν η φωνή του βραχνή και ραγισμένη-μια ραγισματιά ήταν όλο το κοριτσάκι, ένα ξεφτίδι ζωντανής σάρκας, ένα τίποτε».

Χαρακτηριστική είναι η εικόνα που μας φέρνει στο νου ο Θεοτοκάς στο βιβλίο του Αργώ: «Γυναίκες γεννούσανε, άρρωστοι βογγούσανε και ξεψυχούσανε απάνω στα

πεζοδρόμια των πιο κεντρικών δρόμων, μες σε μια ακαθαρσία απερίγραπτη». Ο άνθρωπος στο δρόμο κάτω από τα βλέμματα όλου του κόσμου, γεννά, υποφέρει, κλαίει, πεθαίνει, στερούμενος κάθε ιδιωτικότητας. Ο άνθρωπος και ο πόνος του μετατρέπεται σε θέαμα. Παρόλα αυτά όπως αναφέρει στο βιβλίο της «Κοινωνικοί μετασχηματισμοί» η Γκιζελή «οι πρόσφυγες πρόσμεναν γιατί δεν τους απόμενε παρά η προσμονή — αυτή η αγωνία η ατελεύτητη».



Διαβάζουμε την Μεγάλη Παρασκευή στις εκκλησιές μας τα σοφά λόγια του υμνωδού που βάζει στα χείλη του ευσχήμονος Ιωσήφ του Παγκάλου: «Δος μοι τούτον τον ξένον». Καταλάβαμε άραγε τί σημασία έχει αυτός ο στίχος; Τι αξίες αποπνέει; Και αν ναι, που πήγαν; Το μίσος αντικαθιστά την αξία της αγάπης μονάχα σε μια κοινωνία, η οποία βρίσκεται σε παρακμή, σε σηψαιμία. Η ατιμία και η ασέβεια παραγκωνίζουν την αξία της ιερότητας και της ανθρωπιάς. Έλεγε ο μεγάλος δάσκαλος Χρήστος Γιανναράς: «Στο παζάρι του Αϊβαλί, ζητούσες για

παράδειγμα 2 οκάδες βούτυρο. Ο έμπορος το ζύγιζε και μετά πρόσθετε άλλες 2 λέγοντας: αυτό, ευλογία από εμένα. Αυτό σημαίνει ότι πέρα από την ανταλλακτική σχέση, δίνονταν τεράστια σημασία στην αξία της ανθρώπινης, διαπροσωπικής σχέσης. Η μικρασιατική κοινωνία ήταν μια κοινωνία με βαθιά αίσθηση της ιερότητας τόσο των προσώπων όσο και των πραγμάτων.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια του ξεριζωμού και των συνθηκών γενοκτονίας νοιάστηκαν να μεταφέρουν στην Ελλάδα όχι πράγματα δικά τους – προσωπικά (άλλωστε όλα αυτά είχαν την ίδια σημασία για αυτούς και κάθε τι θα τους θύμιζε και κάτι άλλο), παρά μόνο πράγματα ιερά αλλά και συμβολικά. Πράγματα που θα τους έκαναν να ανταμώνουν ξανά, όλοι μαζί. Πράγματα που θα συνέθεταν ξανά από την αρχή την προτέρα ταυτότητά τους πριν αυτή να μπει στο περιθώριο και να στιγματιστεί στη νέα τους πατρίδα, αφού όπως αναφέρει και ο μεγάλος Έλληνας ποιητής Γεώργιος Σεφέρης: «από 13ών χρόνων δεν έπαψα να είμαι πρόσφυγας». Άγια λείψανα και σκηνώματα μεγάλων αγίων και ομολογητών, ιερές και θαυματουργές εικόνες, ιερά σκεύη, λίγο χώμα από την αυλή του πατρικού σπιτιού. Όλα αυτά ήταν κάποια από όσα μετέφεραν οι μικρασιάτες και γύρω από αυτά έχτισαν ξανά τη ζωή, την καθημερινότητα και την ταυτότητά τους.



Μετά από αρκετό κόπο, με περίσσεια υπομονή και επιμονή, οι μικρασιάτες μοιράστηκαν σε ολόκληρη την Ελλάδα. Άλλοι έλαβαν γεωργικό κλήρο, εργαλεία και σπόρους. Άλλοι έμειναν στα αστικά κέντρα και ξεκίνησαν και πάλι από την αρχή να χτίζουν την καθημερινότητά τους. Βέβαια εξαιτίας των κακουχιών και των ασθενειών σχεδόν το 20% του πληθυσμού που κατέφθασε στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Κοινωνίας των Εθνών, κατέληξε.

Εφοδιασμένοι λοιπόν με τις αρετές και τις αξίες που τους συνόδευσαν σήκωσαν και πάλι το κεφάλι και ξεκίνησαν να συμμετέχουν ενεργά. Σημειώθηκαν ως εξαιρετικά σημαντικό ανθρώπινο και πνευματικό κεφάλαιο, καθώς ανανέωσαν την κορεσμένη Ελλάδα. Με τον ερχομό των μικρασιατών επετεύχθη μια ισχυρή εθνολογική σύσταση του πληθυσμού, η οποία φάνηκε άκρως σημαντική για την εθνική ακεραιότητα της χώρας στα μετέπειτα δύσκολα χρόνια. Ταυτόχρονα ο ερχομός των μικρασιατών σηματοδότησε και τον ερχομό νέων ιδεών, επιχειρηματικών

σχεδίων και προοδευτικών αντιλήψεων στην πολιτική, την κοινωνία και τον πολιτισμό. Αλησμόνητοι μένουν στη μνήμη μας μερικοί από αυτούς: Ηλίας Βενέζης, Διδώ Σωτηρίου, Γιώργος Σεφέρης, Φώτης Κόντογλου.



Οι μικρασιάτες όμως μετέφεραν μαζί τους και τις γνήσιες ορθόδοξες χριστιανικές τους ρίζες και αξίες. Σε μια ανατολή που γέννησε τους τρεις μεγίστους φωστήρες της τρισηλίου θεότητας, αναδείχθηκαν γνήσια παιδιά και συνεχιστές τους. Και σήμερα εμείς, ακούστε πόσο ειρωνικό θα ακουστεί αυτό, εξαιτίας εκείνης της καταστροφής είμαστε τυχεροί, μέσα στην ατυχία εκείνων των ανθρώπων να διδαχθούμε και να προσκυνούμε λείψανα αγίων μεγάλου βεληνεκούς. Άγιος Νεκτάριος, Άγιος Αρσένιος ο Καππαδόκης, Άγιος Ιάκωβος ο Τσαλίκης, Άγιος Παΐσιος ο Αγιορείτης.

Ας τους τιμήσουμε λοιπόν όλους έχοντας στη μνήμη μας τα όσα μαρτυρικά



